

فصل ۳

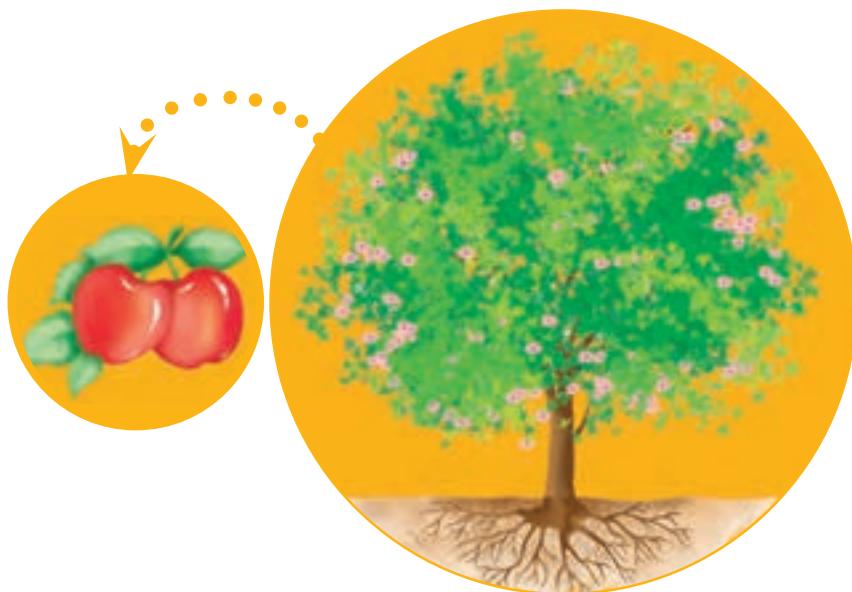
فایده‌ی گیاهان

گیاهان هم مانند جانوران انواع گوناگونی دارند.

بعضی از آن ها به شکل درخت و گل و بعضی به شکل بوته های کوچک دیده می شوند.

ریشه، ساقه و برگ قسمت های اصلی یک گیاه هستند. بعضی از گیاهان علاوه بر ریشه، ساقه و برگ، گل و میوه هم دارند. در این فصل با فایده های هر یک از این قسمت ها آشنا می شوید.

ریشه

ریشه، اوّلین قسمتی است که از دانه خارج می‌شود.

ریشه، گیاه را محکم در خاک نگه می‌دارد. ریشه، آب و مواد لازم برای غذا سازی را از خاک می‌گیرد و به قسمت‌های مختلف گیاه می‌رساند.

ریشه‌ی بعضی از گیاهان مانند هویج، ترب و شلغم مواد غذایی را در خود نگه می‌دارد و ما از آن استفاده می‌کنیم.

گفت و گو کنید

چند ریشه‌ی خوراکی را به کلاس بیاورید و درباره‌ی فایده‌ی هر یک گفت و گو کنید.

ساقه

بعد از ریشه، ساقه دومین قسمت گیاه است. بیشتر ساقه‌ها، شاخه‌ها و برگ‌ها را روی خود نگه می‌دارند و آب و مواد لازم برای غذاسازی را به برگ‌ها می‌رسانند. شکل و اندازه‌ی ساقه‌ها باهم فرق دارد.

ساقه‌های بعضی از گیاهان مانند کرفس، سیب زمینی و نی‌شکر خوراکی هستند و ما از آن‌ها استفاده‌ی خوراکی می‌کنیم.

از ساقه‌ی محکم گیاهانی مانند درخت گردو و کاج نیز برای ساختن در و پنجره، میز و صندلی و... استفاده می‌شود.

گفت و گو کنید

چند ساقه‌ی خوراکی را به کلاس بیاورید و درباره‌ی شکل، اندازه، رنگ و فایده‌ی آن‌ها با هم کلاسی‌های خود گفت و گو کنید.

برگ

می دانید که گیاهان برگ های گوناگونی دارند. ما از برگ بسیاری از گیاهان مانند شوید، تره، اسفناج، کاهو و نعناع به عنوان سبزی استفاده می کنیم.

همچنین از ذم کردهی برگ گیاه چای به عنوان یک نوشیدنی استفاده می شود.

گفت و گو کنید

چند نمونه برگ خوراکی به کلاس بیاورید و دربارهی فایدهی آن ها گفت و گو کنید.

بیش تر بدانید

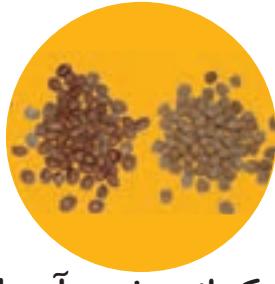
سبزی ها به دلیل وجود مواد معدنی و ویتامین های گوناگون برای زندگی ما اهمیت زیادی دارند.

معمولًاً سبزی ها را بر اساس قسمت های مورد استفاده آن ها به شکل زیر طبقه بندی می کنیم:

الف) سبزی هایی که از برگ و ساقه ای آنها استفاده می کنیم؛ مانند کاهو، کرفس، اسفناج

ب) سبزی هایی که از میوه و دانه ای آنها استفاده می کنیم؛ مانند گوجه فرنگی، هندوانه، لوبیا و نخود

ج) سبزی هایی که از ریشه های آنها استفاده می کنیم؛ مانند هویج و تربچه

د) سبزی هایی که از گل آنها استفاده می کنیم؛ مانند گل کلم

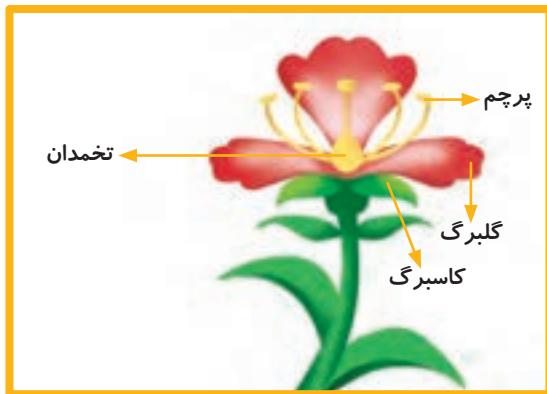

گل

بیش تر گیاهان گل دارند. گل بخش مهمی از گیاه است.

گل ها رنگ ها و شکل های مختلف دارند.

گل از چهار قسمت مختلف تشکیل شده است: گلبرگ، کاسیرگ، پرچم، تخدان

ما در زندگی روزمره از گل بعضی از گیاهان مانند زعفران، گل محمدی و غوزه‌ی پنبه استفاده می‌کنیم. از زعفران برای بهتر کردن مزه و رنگ غذاها ، از گل محمدی برای تهییه گلاب و مربّا و از غوزه‌ی پنبه نیز برای درست کردن نخ استفاده می‌شود.

مشاهده کنید

در تصاویر زیر از کدام قسمت گل استفاده‌ی خوراکی می‌شود؟

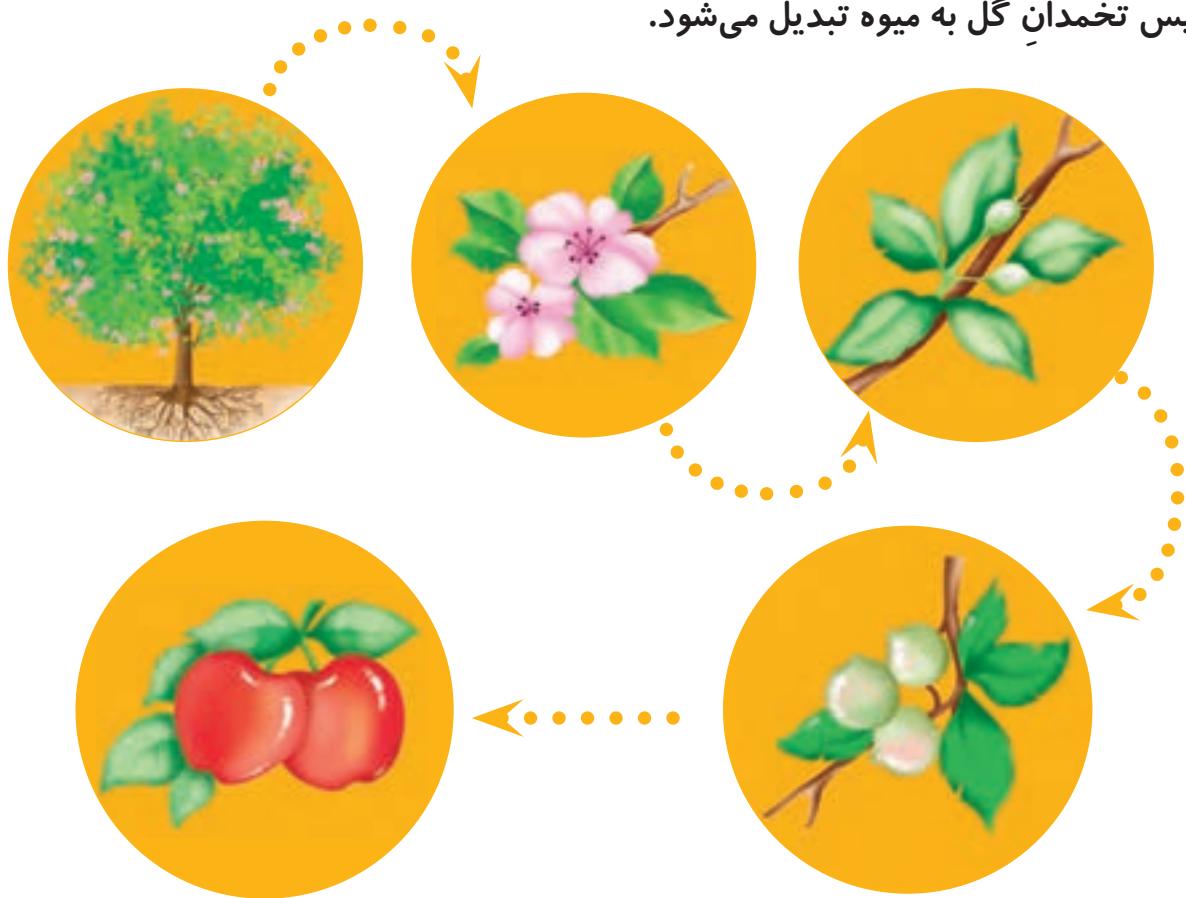

میوه

میوه‌ها انواع گوناگونی دارند. درون هر میوه یک یا چند دانه وجود دارد. حتماً دانه‌ی بعضی از میوه‌ها مانند سیب، آلبالو و گیلاس را دیده‌اید.

میوه از گل به وجود می‌آید. برای تبدیل گل به میوه، گلبرگ‌ها خشک می‌شوند و می‌ریزنند.

سپس تخمدان گل به میوه تبدیل می‌شود.

تصاویر بالا مراحل به وجود آمدن میوه را نشان می‌دهد. درباره‌ی مراحل تبدیل گل به میوه در کلاس گفت و گو کنید.

دانه

دانه هم قسمتی از گیاه است. دانه ها در اندازه ها و شکل های متفاوت دیده می شوند. ما از بعضی از دانه ها مانند لوبيا، برنج، عدس، گندم، جو و ذرت به عنوان خوراکی استفاده می کنیم.

۰۰ فکر کنید

کدام بخش از گیاهان زیر مصرف خوراکی دارند؟

قسمت مورد استفاده	نام گیاه
	لپه
	سیب زمینی
	کرفس
	زعفران

قسمت مورد استفاده	نام گیاه
	شلغم
	کاهو
	گل سرخ
	عدس

فایده های دیگر گیاهان

۱- ادویه: فلفل، زردچوبه و دارچین از گیاهانی هستند که می توان آنها را به عنوان چاشنی غذا مصرف کرد. به این نوع گیاهان ادویه می گوییم و از آنها برای خوشمزه و یا خوشبو کردن غذا استفاده می کنیم.

۲- داروها: مردم از بعضی از گیاهان مانند گل گاو زبان، خاکشیر، عرق نعناع، شیرین بیان و... برای درمان برخی بیماری‌ها استفاده می‌کنند؛ برای مثال وقتی کسی گرما زده می‌شود، خوردن خاکشیر برایش مفید است.

۳- رنگ‌ها: از بعضی گیاهان برای رنگ کردن پارچه و پشم استفاده می‌شود. گیاهانی مانند حنا، روناس و پوست انار در صنعت رنگرزی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۴- صنایع چوب : از چوب درختانی مانند کاج، گردو، صنوبر و... برای ساختن میز و صندلی، در پنجره، قفسه‌ی کتابخانه، کاغذ و.... استفاده می‌شود.

گزارش دهید

به همراه یکی از بزرگ‌ترها به عطاری بروید و درخصوص فواید برخی از گیاهان اطلاعاتی را جمع آوری کنید. سپس آن را در جدولی مانند جدول زیر بنویسید و در کلاس ارائه دهید.

نام گیاه	فاایده
-۱	
-۲	
-۳	
-۴	
-۵	